

til Prøven „staaer aaben saavel for dem, der have studeret ved Højskolen, som for dem, der andesteds have indsamlet deres Kundskaber“. Det er just for at bevare det Forhold, som nu bestaaer, hvorefter man kan indsamle sine Kundskaber, hvor man vil, at Mindretallet har meent at burde forebygge den moralske Tvang til at studere ved Højskolen, der vilde fremkomme ved, at Underviisningen blev forlagt til denne, og derfor har foreslaaet, at Docenterne ikke skulle tage Deel i Examinationen eller Censuren ved Examen.

Andræ: Hvor liden Tilbøjelighed jeg end kan have til at tage Deel i de nærværende Forhandlinger, kan jeg dog ikke ganske unddrage mig derfor, da min tidligere Stilling har været en saadan, at den endogfaa har været Foranledning til, at jeg, skjøndt paa indirekte Maade, flere Gange er bleven nævnt her. Jeg er nemlig den tidligere Finantsminister, om hvem det er anført, at han ikke ønskede Forstunderviisningen henlagt til Landbohøjskolen, og jeg vil i saa Henseende strax bemærke, at naar jeg i den Stilling, jeg da beklædte, ikke fandt, at en saadan Foranstaltning var hensigtsmæssig, saa støttede jeg mig ganske sikkert paa de Oplysninger, som jeg fra kompetente Autoriteter kunde forhverve mig, men jeg tiltroer mig dog ogsaa at have haft en fuldkommen selvstændig Mening om Sagen, ligesom at jeg ikke blot ifølge saadanne Oplysninger har fundet mig bevæget til at modsætte mig en Foranstaltning, der i visse andre Henseender kunde synes at have Noget for sig. Det er nu af den ærede Finantsminister ganske rigtigt fremhævet, at denne Sag henhører til de overordentlig vanskelige, og at man ingenlunde kan ved her at udtale sig føle sig opfordret til at fremkomme med alle de Argumenter, som i og for sig maatte være naturlige og nødvendige for at bevirke dens rigtige Afgjørelse. Den hører jo til Blandingsagerne, som skulle behandles fra et dobbelt Standpunkt, ikke blot fra Rigsdagens, men ogsaa fra Fællesstatens, fra Rigsraadets Standpunkt, forsaavidt Rigsraadet endnu repræsenterer disse Fællesinteresser. Enhver føler derfor strax, at man let gjør et Dvergreb ved her at optræde som Tals-

mand for, hvad der langt naturligere kan udtales paa et andet Sted, og jeg kan ikke Andet end i denne Henseende ganske tiltræde, hvad der af den ærede Finantsminister blev fremhævet, at der var visse Sider af Sagen, som maatte henvises til Drøftelse i Rigsraadet, medens der var andre Sider, som paa den naturligste Maade maatte finde deres Afgjørelse her. Det vil jo nu være overmaade vanskeligt for hvem der er Medlem af begge Forsamlinger at drage den rette Grændselinie; jeg skal imidlertid bestræbe mig derfor ved de saa Ord, jeg vil tillade mig at udtale. Naar man seer Sagen fra Rigsdagens Side, kan jeg i alt Væsentligt slutte mig til den ærede Finantsminister. Ganske sikkert maa det betragtes som et Gode for Landbohøjskolen, om den kunde opnaae denne Ordning paa de Betingelser, hvorom her er Tale. Landbohøjskolen vilde derved komme i Besiddelse af et langt fyldigere Underviisningsapparat, den vilde erhverve for sine Elever i flere Retninger en Underviisning, som de nu maae søgne, og den vilde, hvad der er et ikke ringe Gode for en ny Anstalt, have en sikker og fast Tilgang af en heel ny Klasse af unge Mænd, som jo kunne komme til at spille en ikke ringe Rolle i Skolens hele fremtidige Udvikling og Liv. For saavidt kan jeg ikke Andet end finde, at der ikke kan være den allerringeste Betænkelse ved, at Rigsdagen giver sit Minde til den foreslaaede Ordning. Men det er jo dog aldeles umuligt at see Sagen blot saaledes, uden tillige at forsøge paa at fremhæve de maaskee meget afgjørende Betænkigheder, der ville kunne reises mod den fra Fællesstatens Standpunkt. Med Hensyn til en saadan Sammenblanding, som her er Tale om, kan man dog ikke friggjøre sig for at spørge om, hvorledes Sagen i og for sig stiller sig, thi et aldeles urimeligt eller selv et mindre rimeligt Forslag kunde man jo ikke ville stille; det vilde jo være Noget, der bagefter vilde falde tilbage paa den Autoritet, der er fremkommen med Forslaget, naar det maatte oplyses, at der ikke havde været ringeste Grund til at troe, at det vilde blive antaget. Man maa altsaa opfaae disse mere eller mindre almindelige Spørgsmaal, skjøndt de ikke her kunne finde deres